

Г. В. Малина¹³, канд. с.-г. наук, докторант
компанія Сингента

ОЦІНКА СТІЙКОСТІ ГІБРИДІВ РІПАКУ ОЗИМОГО ДО БОРОШНИСТОЇ РОСИ В УМОВАХ ЛІВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Борошниста роса ріпаку – проявляється на листках, переважно з верхнього боку, стеблах, стручках у вигляді білих павутинних плям, які згодом вкриваються густим борошnistим нальотом, який потім стає сірувато-брудним з численними темно-коричневими до чорних крапочками – клейстотеціями гриба. Пізніше уражені листки скручуються і передчасно відмирають. При ураженні стручків, вони жовтіють, насіння в них формується щупле. Збудником хвороби є сумчастий гриб *Erysiphe cruciferarum* Oxiz et Junell. Поширенню та розвитку хвороби сприяють суха спекотна погода або чергування тривалих засух з короткочасними опадами.

Поширення та розвиток борошнистої роси відмічається щороку, за звичай у другу половину вегетації культури, шкодочинність хвороби залежить від стійкості сорту чи гібриду, що відповідно може бути причиною зменшення врожаю та зниження його якості.

Метою досліджень було вивчення стійкості гібридів ріпаку озимого до збудника борошнистої роси. Дослідження з оцінки стійкості ріпаку озимого до борошнистої роси проводили на дослідних ділянках фермерського господарства «Грига» (Полтавська обл., Полтавський р-н). Оцінку стійкості гібридів ріпаку озимого визначали за 9-ти бальною шкалою на гібридах ріпаку озимого НК Технік, Торес, СИ Харнас, СИ Анабелла та СИ Флоретта, які не мають специфічної стійкості до даної хвороби.

Результати оцінки стійкості гібридів ріпаку озимого до борошнистої роси показали, що повністю імунних гібридів до даної хвороби не виявлено. Проте високу стійкість (бал 8) проявив гібрид СИ Флоретта, на якому хвороба проявлялась лише в нижньому ярусі у вигляді хлоротичних плям на листках зі слабким нальотом спороношення збудника.

---

¹³ Науковий консультант – В. П. Туренко, доктор. с.-г. наук, професор

Гібриди НК Технік, Торес та СИ Харнас виявились стійкими (бал 7) до ураження борошнистою россою. Хвороба проявлялась на стеблах та листках у нижньому та середньому ярусах, у вигляді дрібних подушечок білого павутинного нальоту.

Середньостійким до борошнистої роси виявився гібрид СИ Анабелла (бал 5), хвороба проявлялась у нижньому та середньому ярусах. Нижній ярус був вкритий, у порівнянні з попередніми гібридами, більш щільним білим павутинним нальотом.

Отже, на основі проведених досліджень встановлено, що в умовах Лівобережного Лісостепу України середньостійким до борошнистої роси виявився гібрид СИ Анабелла, найвищу стійкість виявив гібрид СИ Флоретта, а гібриди НК Технік, Торес та СИ Харнас – стійкими. Всі досліджувані гібриди можна вирощувати в даній зоні за відповідного фунгіцидного захисту.

УДК 632.9:635.21

В. М. Матвієнко, магістрант,
С. В. Станкевич, канд. с.-г. наук, доцент
Державний біотехнологічний університет
**ШКІДЛИВІСТЬ СОВКИ БАВОВНИКОВОЇ
В УКРАЇНІ ТА СВІТІ**

Совка бавовникова (*Helicoverpa armigera* (Hübner, 1808).) відома під кількома латинськими назвами *Chloridea armigera* Hbn, *Chl. obsoleta*, *Helicoverpa obsoleta* Auct, *Heliothis armigera* Hbn, *H. fuscil*, *H. obsoleta* Auct, *H. rama*, *Noctua armigera* Hbn. Англійська назва шкідника – *African cotton bollworm; corn earworm; gram pod borer; grub, tomato; old world bollworm; tobacco budworm.*

Перші відомості про бавовникову совку в літературі почали з'являтися у другій половині XIX ст. Вже тоді, за даними Ф. Кеппена (1883), цей вид був широко розповсюджений у більшій частині Європи, Середній і Південній Азії, Америці, Африці і Австралії. Даному шкіднику присвячено багато вітчизняної та іноземної літератури, в якій висвітлено біологічні та екологічні особливості цього виду, дані обґрунтування і рекомендації щодо прогнозу чисельності шкідника.